

สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาธนาคารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง วินัยการออม
ของนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ กรุงเทพมหานคร

Problems and Development for Bank to strengthen school discipline of saving
for the student of technology Viboon business colleague Bangkok

กิตติยา ปั่นกลาง (Kittiya Panklang)*

ณัฐณี คุรุกิจวานิชย์ (Nattanee Khurukitwanit)*

สินีนาม คุรุกิจวานิชย์ (Sineenad Khurukitwanit)*

พิทักษ์ ศิริวงศ์ (Pitak Siriwong)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพปัญหาและแนวทาง การพัฒนาธนาคารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง วินัยการออมของนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีปรากฏการณ์วิทยา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ นักเรียนผู้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียน คณะอาจารย์ที่ปรึกษาธนาคารโรงเรียน และพนักงานธนาคารออมสินสาขาวงเวียนใหญ่ (พี่เลี้ยง) รวมทั้งหมด 12 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ ไม่เห็นถึงความสำคัญของการออมเงิน ควรจัดกิจกรรม เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีและส่งเสริมวินัยทางการออมให้กับนักเรียน โดยจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการออมเงินอย่างต่อเนื่อง ด้านบุคลากรและเทคโนโลยี สร้างชมรมโดยนำแนวคิดด้านการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสรรหาพนักงานและจัดอบรมพนักงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงให้ชมรมมีส่วนร่วมในการรณรงค์เรื่องการออมให้แก่สมาชิกของธนาคารโรงเรียน และจัดกิจกรรมเยาวชนสัมพันธ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างธนาคารออมสิน โรงเรียน และนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานของธนาคารวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ สามารถบรรลุเป้าหมายของการจัดตั้ง คือส่งเสริมวินัยการออม สนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานอย่างเป็นระบบ

Abstract

The purpose of this research was to study problems and develop solution of School Bank to develop the discipline of saving. This research was a qualitative research by using phenomenology methodology, collected information through in-depth interviews for research.

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Student's Master of Business Administration Program of Entrepreneurship Faculty of Management Science
Silpakorn University.

** รศ.ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ สาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Assoc. Prof. Dr.Phitak Siriwong, Program of Marketing Faculty of Management Science, Silpakorn University.

Data were collected from 12 persons of school bank staff (school bank member), the advisor of school Bank faculty and Government Saving Bank staff (Wongwianyai Branch). The results of the research indicated that the student's Viboon business colleague do not attend with saving, therefore it should promote continuously activity for create a positive attitude for support saving discipline. For personnel and technology, they created club which bring the idea of human resource planning. It makes employee have knowledge to work operation. well as the clubs involved in the campaign to the members of the schools banks and youth activities. It relationships to build better relations between bank, school and students can achieve the goal of establishing promote savings discipline is to encourage students with the knowledge and experience of occupational work systematically.

ความเป็นมาและความสำคัญ

การออม เป็นการจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อไว้ใช้จ่ายฉุกเฉินในอนาคต เพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรืออยากทำ เป็นต้น การออมส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่ำ และได้รับผลตอบแทนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ ต่างๆ การซื้อสลากออมทรัพย์ เป็นต้น (ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน, ธนาคารแห่งประเทศไทย)

ในปี พ.ศ. 2556 สถิติการออมสุทธิจำนวน 1,535,360 พันล้านบาท มาจาก ภาคเอกชน จำนวน 1,433,059 พันล้านบาท และภาครัฐ 102,301 พันล้านบาท สัดส่วนการออมปี พ.ศ. 2555 มีจำนวน 1,729,246 พันล้านบาท ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีมูลค่างดลงร้อยละ 12.63 (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, กระทรวงการคลัง) ธนาคารออมสินได้ให้ความสำคัญกับบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยึดหลักการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม ส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างยั่งยืน ธนาคารออมสินเล็งเห็นความสำคัญของการออมของเยาวชน จึงจัดตั้งโครงการธนาคารโรงเรียน เป็นการจำลองสาขาของธนาคารไว้ในสถาบันการศึกษา เปิดโอกาสให้เยาวชนเป็นผู้ดำเนินการธนาคารด้วยตนเอง ภายใต้การดูแลของธนาคารออมสินสาขาพี่เลี้ยง พัฒนาต่อยอดให้เยาวชนมีนิสัยรักการออม เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 จนถึงปัจจุบัน ข้อมูล ณ ปีพ.ศ. 2557 มีธนาคารโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 973 แห่ง มีบัญชีเงินออม 2,029,559 บัญชี และมีเงินออมสะสมทั้งหมดกว่า 792,666,176.34 ล้านบาท (รายงานประจำปีธนาคารออมสิน 2557)

ธนาคารโรงเรียน เป็นการร่วมมือของ โรงเรียน อาจารย์ นักเรียน และธนาคารออมสิน โดยโรงเรียน ต้องมีความพร้อมในด้านสถานที่ คัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ในการติดต่อประสานงาน ระหว่างโรงเรียนและธนาคารออมสิน และคัดเลือกนักเรียนผู้ทำหน้าที่พนักงานธนาคารโรงเรียน ประกอบด้วย ตำแหน่ง 1.ผู้จัดการ 2.พนักงานการเงิน 3.พนักงานบัญชี 4.พนักงานติดต่อ และ 5.พนักงานลงรายการจากนักเรียนที่มีความประพฤติดี มีความรับผิดชอบ มีความละเอียด รอบคอบ มีมนุษยสัมพันธ์ดีและในแต่ละปีการศึกษา จะมีเจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียน สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน ทำให้จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ส่งผลให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง คล่องตัว มีข้อผิดพลาด

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า อภิวัฒน์ บุญนิธิภัทร (2557) โรงเรียนบ้านท่าอุเทน จ.นครพนม ได้พยายามแก้ไขปัญหามา โดยกำหนดแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดกิจกรรมธนาคาร ซึ่งใช้เทคนิค P-D-C-A คือ 1.การวางแผน (Plan) 2.ปฏิบัติตามแผน (Do) 3.ตรวจสอบ (Check) 4.ปรับปรุงแก้ไข (Action) และทำให้การปฏิบัติงานของธนาคารโรงเรียนบ้านท่าอุเทน เป็นไปในทิศทางที่ดี ศรีญา วรานูชิตกุล (2554) การให้ความหมายและทักษะที่มีต่อการออมเงิน ของนักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่มีต่อการออมเงิน การอบรมเลี้ยงดู การลอกเลียนแบบพฤติกรรม สภาพแวดล้อมและสังคม รวมถึง การได้รับการส่งเสริมปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็กๆ ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นจิตอาสาของ นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถของตน และแรงจูงใจ

วิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ เป็นหนึ่งในธนาคารโรงเรียนที่ประสบปัญหา ดังกล่าวหากทางผู้เกี่ยวข้อง สามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดบุคลากรทดแทน ให้นักเรียนสามารถส่งต่อมีทักษะการทำงานในหน้าที่ต่างๆ รุ่งรุ่ม และจัดหาบุคลากรที่มีสมบัติเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การบริหารจัดการธนาคารโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาธนาคารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง วินัยการออมของนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ เพื่อนำผลการศึกษา มาพัฒนา ปรับปรุง เพิ่มประสิทธิภาพ และส่งผลให้ ธนาคารโรงเรียนสามารถบริหารงานได้ตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง คือ ส่งเสริมวินัยการออมสนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของธนาคารโรงเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ
3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาธนาคารโรงเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ
4. เพื่อเสริมสร้าง วินัยการออม ของวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและแนวทาง การพัฒนาธนาคารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง วินัยการออมของนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเรื่องการออม
2. แนวคิดเรื่องทัศนคติ
3. แนวคิดเรื่องการวางแผนทรัพยากรมนุษย์
4. แนวคิดเรื่องจิตอาสา
5. โครงการธนาคารโรงเรียน

1. แนวคิดเรื่องการออม การออม เป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคต เพื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ การออมส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียเงินต้นต่ำ และได้รับผลตอบแทนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์ โดยทั่วไปควรออมเงินประมาณ 1 ใน 4 ของรายได้แต่ละเดือน อย่างไรก็ตามอัตราส่วนนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบันและแผนทางการเงินที่วางไว้ เช่น หากเรามีแผนที่จะใช้เงินก้อนใหญ่ในระยะเวลาอันใกล้ อาจจำเป็นต้องออมเงินมากกว่า 1 ใน 4 เพื่อให้เราถึงเป้าหมายทางการเงินเร็วขึ้น แต่ถ้าเรามีรายได้น้อยและหนี้สินเยอะ ก็อาจลดการออมลง เพื่อนำเงินจำนวนนี้ไปทยอยผ่อนชำระหนี้สินที่มีให้หมดก่อน แล้วค่อยออมเพิ่มขึ้น (ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน, ธนาคารแห่งประเทศไทย) จากแนวคิดเรื่องการออม ทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจ ถึงพฤติกรรมการออมนักเรียนสมาชิกธนาคารโรงเรียน สามารถวิเคราะห์ถึงสาเหตุ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างกิจกรรมส่งเสริมได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย

2. แนวคิดเรื่องทัศนคติ ทัศนคติ หมายถึง ผลผสมผสานระหว่างความนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น ความรู้ และความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด คนใดคนหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งออกมาในทางประเมินค่าอันอาจเป็นไปในทางยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ และความรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งขึ้น (สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ, 2541) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) อารมณ์หรือความรู้สึก คือ การได้รับการถ่ายทอด การเรียนรู้มาจากพ่อ แม่ ครู หรือกลุ่มของเพื่อนๆ 2) ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง กระบวนการคิด ซึ่งเน้นไปที่การใช้เหตุผล และตรรกะ องค์ประกอบที่สำคัญของความรู้ความเข้าใจ คือ ความเชื่อในการประเมินผลหรือความเชื่อที่ถูกประเมินผลไว้แล้วโดยตัวเองประเมิน ซึ่งความเชื่อเหล่านี้จะแสดงออกมาจากความประทับใจในการชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นรู้สึกต่อสิ่งของ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง 3) พฤติกรรม หมายถึง แนวโน้มหรือความตั้งใจ ของคนที่จะแสดงหรือกระทำบางสิ่งบางอย่างต่อคนใดคนหนึ่ง สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทางใดทางหนึ่ง เช่น เป็นมิตร ให้ความอบอุ่น ก้าวร้าว เป็นศัตรู เป็นต้น โดยที่ความตั้งใจนี้อาจจะถูกวัด หรือประเมินออกมาได้ (Gibson, 2000) จากแนวคิดเรื่องทัศนคติ ผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันถ่ายทอดความรู้และความเข้าใจ เพื่อสร้างทัศนคติเชิงบวก เกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

3. แนวคิดเรื่องการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ คือกระบวนการที่ใช้คาดการณ์ความต้องการด้านทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร อันจะส่งผลถึงการกำหนดวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรและการตอบสนองต่อปัจจัยแวดล้อม ตั้งแต่ก่อนบุคลากรเข้าร่วมงานกับองค์กร ขณะปฏิบัติงานอยู่ในองค์กร จนกระทั่งเขาต้องพ้นออกจากองค์กร เพื่อให้องค์กรใช้เป็นแนวทางปฏิบัติและเป็นหลักประกันว่าองค์กรจะมีบุคลากรที่มีคุณภาพอย่างเพียงพออยู่เสมอ ตลอดจนเพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รวมขององค์กร โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อประสิทธิภาพ ความมั่นคง และการเจริญเติบโตขององค์กร บุคลากร และสังคม ซึ่งประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) กระบวนการ จะต้องมีการเก็บข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์วางแผนทางปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง และปรับเปลี่ยนแผนการทำงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานะการณ์ 2) การคาดการณ์ ถึงความต้องการด้านบุคลากรขององค์กรในอนาคตว่าจะมีแนวโน้มไปในทิศทาง

ใดหรือลักษณะใด 3) วิธีปฏิบัติ ที่จะเป็นแนวทางตั้งแต่การสรรหา การคัดเลือก การฝึกอบรม การดำรงรักษา จนถึงการเกษียณอายุของบุคลากร 4) องค์กรและบุคลากร ต้องทำให้องค์กรมีเครื่องมือในการสร้างหลักประกันว่าจะมีบุคลากรที่มีคุณภาพตามที่ต้องการมาร่วมงานในปริมาณที่เหมาะสม (ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์, 2546) จากแนวคิดเรื่องการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ธนาคารโรงเรียนจำเป็นต้องศึกษาและนำแนวคิดข้างต้น มาใช้และปรับปรุงให้เกิดผลสำเร็จ

4. แนวคิดเรื่องจิตอาสา การปฏิบัติกิจกรรมที่แสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละเวลา สิ่งของ เงินทอง แรงกาย สติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ หมายถึงถึงกิจกรรมที่เคยกระทำมาแล้ว และกำลังจะเข้าร่วมในอนาคต หรือเป็นจิตใจที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดี ได้ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม เพื่อให้ผู้อื่นมีความสุขด้วยความสมัครใจ และไม่หวังผลตอบแทน การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ การมีสำนึกของบุคคลที่มีต่อส่วนรวม เอาใจใส่ป้องกันแก้ไขปัญหาสังคมโดยกระทำด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ (ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์, 2556) นักเรียนที่เป็นเจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียน ไม่ได้รับผลตอบแทนที่เป็นรูปแบบตัวเงิน แต่จะได้เรียนรู้การให้และเสียสละต่อส่วนรวม ผู้เกี่ยวข้องจึงต้องสร้างสำนึกจิตอาสา ให้กับนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ เพื่อให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมธนาคารโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

5. โครงการธนาคารโรงเรียน จากพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านการออม แนะนำให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ธนาคารออมสินเล็งเห็นความสำคัญของการออมของเยาวชน จึงจัดตั้งโครงการธนาคารโรงเรียน เป็นการจำลองสาขาของธนาคารไว้ในสถาบันการศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา เป็นผู้ดำเนินการธนาคารด้วยตนเอง ภายใต้การดูแลของธนาคารออมสินสาขาพี่เลี้ยง พัฒนาต่อยอดให้เยาวชนมีนิสัยรักการออม เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 จนถึงปัจจุบัน ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2557 มีธนาคารโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 973 แห่ง มีบัญชีเงินออม 2,029,559 บัญชี และมีเงินออมสะสมทั้งหมดกว่า 792,666,176.34 ล้านบาท ธนาคารโรงเรียน มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการออมของเยาวชนที่จะเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคมในอนาคต ส่งเสริมวินัยการออมและค่านิยมอันดีให้กับเยาวชน ธนาคารโรงเรียนจะส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนในหลายด้าน เช่น สร้างนิสัยรักการประหยัด อุดม รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน สนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกทักษะการบริหาร การบริการ และการทำงานอย่างมีขั้นตอน ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ และมีความสามัคคีกันในหมู่คณะ (รายงานประจำปีธนาคารออมสิน 2557, 2558)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาธนาคารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง วินัยการออมของนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธี ปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology Theory) เป็นวิธีการที่มุ่งศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์การดำเนินชีวิตในแต่ละวันของบุคคลว่ามีประสบการณ์ มีกระทำ มีความคิด ความรู้สึกอย่างไรต่อบุคคล หรือเหตุการณ์แวดล้อมต่าง ๆ (อรัญญา ปลอดเปลื้อง, 2556) ซึ่งมีความเหมาะสมกับการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา

ธนาคารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง วินัยการออมของนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ศึกษาแบบเจาะจง โดยเลือกวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโรงเรียน และดำเนินกิจกรรมมาอย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลา 2 ปี ทำให้เข้าใจถึงวิธีการดำเนินงานและสภาพปัญหาเป็นอย่างดี

2. ทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา โดยทบทวนระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย และเตรียมความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กับปรากฏการณ์ที่จะศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคำถาม

3. ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนผู้ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียน คณะอาจารย์ที่ปรึกษาธนาคารโรงเรียน และพนักงานธนาคารออมสินสาขาวงเวียนใหญ่(พี่เลี้ยง) รวมทั้งหมด 12 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) สมุดบันทึกข้อมูลในภาคสนาม 2) เครื่องบันทึกเสียง 3) แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด 4) ตัวผู้วิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลปฐมภูมิด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการเก็บข้อมูลทุติยภูมิโดยรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของข้อมูลนั้นใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล คือการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Data Triangulation) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) และการตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation)

7. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้รูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พิมพ์บทสัมภาษณ์

ถอดเทปและพิมพ์บทสัมภาษณ์ จากนั้นตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียง โดยใช้วิธีการนี้ ทุกครั้งกับผู้ให้ข้อมูลทุกราย

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล

เริ่มนำมโนทัศน์ย่อยที่ได้จากการตีความบทสัมภาษณ์และเริ่มตรวจสอบข้อมูลแบบ สามเส้า นำมาจัดกลุ่มโดยหากค้นพบมโนทัศน์ใหม่ๆ ในบทสัมภาษณ์ ก็จะกำหนดให้เป็นมโนทัศน์กลุ่มใหม่ขึ้นเรื่อยๆ ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายต่อไปใดๆ จนกระทั่งจะไม่ได้มโนทัศน์ที่มีความแตกต่างจากมโนทัศน์เดิม

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ทิศนคติและพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ

1.1 นักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ ได้เข้าร่วมกิจกรรมธนาคารโรงเรียนเป็นระยะเวลา 2 ปี และมีรูปแบบของการออมเงิน มี 2 รูปแบบ ดังนี้

1.1.1 นักเรียนแบ่งส่วนเงินที่ได้รับในแต่ละวันมาฝาก โดยเมื่อได้รับเงินมาแล้วจัดสรรสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายและสำหรับการออม

1.1.2 นักเรียนนำเงินที่เหลือในแต่ละวัน หยอดกระปุก สะสมไว้แล้วจึงนำมาฝากที่ธนาคารโรงเรียน

1.2 นักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ มีทัศนคติในการออมเชิงบวก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในยามฉุกเฉินและเพื่อใช้เติมฝัน ชื่อของที่ต้องการเป็นของขวัญให้ตัวเอง แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการออมเงินมากเท่าที่ควร

1.3 อาจารย์ที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียน มีความเห็นว่าธนาคารโรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านต่างๆและฝึกทักษะของนักเรียนที่ปฏิบัติงานในธนาคารโรงเรียน ทำให้มีความรู้ในด้านต่างๆและทักษะของการทำงาน ดังนี้

1.3.1 ทำงานร่วมกัน เนื่องจากการทำงานธนาคารต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม และทุกคนทุกตำแหน่งมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ให้เจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียนได้เรียนรู้ในความสำคัญของกันและกัน แสดงออกซึ่งการยอมรับ การให้เกียรติกัน ช่วยเหลือกันโดยจะนำไปสู่ความสำเร็จของงาน

1.3.2 การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นทักษะที่สำคัญในการทำงาน ทั้งการรับสารส่งสาร และวิธีสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ได้รับความพึงพอใจ และความชัดเจน ทั้งต่อทีมในเจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียน และนักเรียนที่เข้ามาใช้บริการ(ลูกค้า)

1.3.3 ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย เสร็จทันเวลาที่กำหนด และทราบสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน โดยเสนอปัญหาให้ทีมงานธนาคารโรงเรียน รับทราบและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

1.3.4 การเสียสละ เนื่องจากเป็นงานที่จะต้องเสียสละเวลาส่วนตัว และไม่มีผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานธนาคารโรงเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ

2.1 ด้านการออม จากการศึกษาพบว่า นักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ ไม่ให้ความสำคัญของการออม ถึงแม้จะมีการประชาสัมพันธ์ เพราะนักเรียนในช่วงอายุ 15 - 20 ปี มักมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวสูง เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าเครื่องแต่งกาย เครื่องสำอางค์ เป็นต้น จึงไม่มีเงินเก็บออม

2.2 ด้านบุคลากร ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานธนาคารโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนจบการศึกษา ทำให้เจ้าหน้าที่ชุดใหม่ขาดความรู้และทักษะในการทำงาน

2.3 ด้านเทคโนโลยี นักเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำงาน เนื่องจากเป็นระบบงานเฉพาะของธนาคารโรงเรียน

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาธนาคารโรงเรียน

3.1 ด้านการออม ธนาคารออมสินให้การสนับสนุน การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างธนาคารออมสินโรงเรียน และนักเรียน ได้แก่ การจัดสัปดาห์การออม ประกวดคำขวัญส่งเสริมการออม จัดตลาดนัดให้นักเรียนนำ

สินค้ามาจำหน่ายแล้วนำรายได้จากการจำหน่าย มาเก็บออม ให้นักเรียนทำบัญชีราย-จ่าย จะได้เห็นแหล่งที่มา และแหล่งใช้ไปของการใช้จ่าย เป็นต้น รวมถึงการเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ นักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์เล็งเห็นถึงความสำคัญของการออมมากขึ้น

3.2 ด้านบุคลากรและด้านเทคโนโลยี

3.2.1 สร้างชมรมธนาคารโรงเรียน เพื่อสรรหาคณะกรที่มีจิตอาสา มีมุ่งมั่น ที่มีความพร้อมเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของธนาคารโรงเรียน ชมรมดังกล่าวเป็นเครือข่ายสำหรับการปรึกษาเกี่ยวกับการออม และงานที่เกี่ยวกับธนาคารโรงเรียน

3.2.2 ธนาคารออมสินจัดอบรมพนักงานธนาคารโรงเรียน โดยพนักงานสาขาพี่เลี้ยง และพนักงานธนาคารรุ่นพี่ เพื่อสร้างบุคลากรมาทดแทน บุคลากรที่จบการศึกษา เพื่อให้เรียนรู้และเสริมสร้างทักษะเกี่ยวกับระบบงาน และเทคนิคการให้บริการ

3.2.3 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียน ในแต่ละชุมชนนักเรียน มากกว่าหนึ่งระดับชั้น เพื่อลดความเสี่ยงในการขาดเจ้าหน้าที่เมื่อจบปีการศึกษา รวมถึงการปรับเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้เรียนรู้ หน้าที่อื่นๆ และสามารถปฏิบัติงานทดแทนได้

3.2.4 ธนาคารออมสินจัดกิจกรรมเยาวชนสัมพันธ์ เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีจิตอาสาที่เป็นสมาชิกของธนาคารโรงเรียนต่างๆ ส่งตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมในการส่งเสริมสัมพันธ์ที่ดี ให้เรียนรู้การออม การทำงานเป็นทีม ทำให้รู้จักเพื่อนใหม่ๆ และทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ ร่วมกัน

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของธนาคารโรงเรียน และแนวทางการพัฒนาธนาคารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้าง วินัยการออมของนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ พบว่า

ด้านการออม นักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ มีรูปแบบการออม 2 รูปแบบ คือ การแบ่งเงินสำหรับออมและหลังจากใช้จ่ายแล้วจึงนำมาออม ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการออมเงิน ควรจัดกิจกรรม เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีและส่งเสริมวินัยทางการออมให้กับนักเรียน โดยจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการออมเงินอย่างต่อเนื่อง

ด้านบุคลากรและเทคโนโลยี สร้างชมรมเพื่อสรรหาพนักงานและจัดอบรมพนักงานเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงให้ชมรมมีส่วนร่วมในการรณรงค์เรื่องการออมให้แก่สมาชิกของธนาคารโรงเรียน และจัดกิจกรรมเยาวชนสัมพันธ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างธนาคาร โรงเรียน และนักเรียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธนาคารโรงเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ ต่างมองเห็นสภาพปัญหาในทิศทางเดียวกัน โดยพยายามและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การขาดเจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียนที่มีความรู้ความชำนาญ เนื่องจากนักเรียนจบการศึกษาและไม่สามารถหา

บุคลากรทดแทนได้ทันที ที่ผ่านมากกระบวนการสรรหาบุคลากรไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องทราบช่วงระยะเวลาที่นักเรียนจบการศึกษา แต่ไม่ได้เตรียมแผนการรับเจ้าหน้าที่รายใหม่ รวมถึงการให้เจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียนแต่ละตำแหน่ง เรียนรู้งานด้านต่างๆ เพื่อทำงานทดแทน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องนำเทคนิค P-D-C-A นำมาใช้ในการวางแผนด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของกระบวนการสรรหาคัดเลือกบุคลากรและพัฒนาบุคลากร รวมถึงการสร้างเสริมทัศนคติเชิงบวกในการอ้อม เพิ่มแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการมีจิตอาสา สร้างวินัยเพิ่มทักษะและสร้างขีดความสามารถ ส่งผลให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น ในการบริหารทางการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานของธนาคารวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ สามารถบรรลุเป้าหมายของการจัดตั้ง คือ ส่งเสริมวินัยการออม สนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ จากการสัมภาษณ์การดำเนินงานกิจกรรมธนาคารโรงเรียน เทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ มีแนวโน้มที่จะดำเนินงานเป็นไปได้อย่างดี จึงขอทางโรงเรียน สนับสนุน ส่งเสริม ธนาคารโรงเรียนต่อไป เพื่อเป็นการสร้างนิสัยการออมที่ดีให้กับเยาวชน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษากลุ่มที่ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าหน้าที่ธนาคารโรงเรียน ว่าเมื่อจบการศึกษาแล้ว สามารถนำความรู้ที่ได้ไปวางแผน พัฒนา และต่อยอด หรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- ณัฐพันธ์ เจริญนันท์. (2546). **การจัดการทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด มหาชน
- ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์. (2556). **ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ธนาคารออมสิน. “รายงานประจำปี 2557 ธนาคารออมสิน.” หน้า 8
- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. **การบริหารจัดการเงิน**. เข้าถึงเมื่อ 2 กันยายน 2558, เข้าถึงได้จาก <https://www.1213.or.th/th/moneymgt/save/Pages/save.aspx>
- สำนักนโยบายการออมและการลงทุนในภาพรวม กระทรวงการคลัง. **ข้อมูลสถิติ**. เข้าถึงเมื่อ 2 กันยายน 2558 เข้าถึงได้จาก <http://www.fpo.go.th/s-i/Data.php?DBIndex=mysql&Language=Thai>
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2541). **พฤติกรรมองค์การ ทฤษฎีและการประยุกต์**, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อภิวัฒน์ บุญนิธิภัทร. (2557). **แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดกิจกรรมธนาคารโรงเรียนบ้านท่าอุเทนโดยใช้เทคนิค P-D-C-A**. เข้าถึงเมื่อ 2 กันยายน 2558, เข้าถึงได้จาก <http://www.thauthen.com/btn>

อรัญญา ปลอดเปลื้อง. (2556). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยา. วารสารพยาบาลกระทรวง
สาธารณสุข . Vol 23, No 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 2-9.

เอมอร จังศิริพรปกรณ์. ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา Research Methods in Education (2702421).
เข้าถึงเมื่อ 6 กันยายน 2558, เข้าถึงได้จาก <http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~jaimorn/>

ภาษาต่างประเทศ

Gibson, J. L. (2000). *Organizations Behavior* (7th ed.). Boston: Irwin.